

VIDENSKAB OG PRAKSIS | AKADEMISKE AFHANDLINGER

hol tydeligst ses hos midaldrende og ældre mænd og kvinder (her defineret som over 45-50-års-alderen). Det er dog sådan, at de fleste studier omfatter midaldrende eller ældre mænd samt i de senere studier tillige midaldrende og ældre kvinder. Det betyder, at vi ikke kender helbredskonsekvenserne af et alkoholforbrug gennem hele voksenlivet.

Alkohol øger risikoen for brystkræft hos både præ- og postmenopausale kvinder, og risikoen stiger proportionalt med antal genstande. Et alkoholforbrug inden for genstandsgrænserne ser ikke ud til at have skadelige eller gavnlige somatiske effekter hos yngre mænd.

I undersøgelser med midaldrende og ældre har man fundet, at alkohol er associeret med forekomsten af en række specifikke kræftsygdomme, såsom kræft i mundhule, svælg, spiserør, lever, tyk- og endetarm samt brystkræft.

I epidemiologiske undersøgelser har man påvist, at et moderat indtag af alkohol er associeret med en lavere forekomst af hjerte-kar-sygdomme og type 2-diabetes. For midaldrende og ældre kvinder forekommer den laveste risiko for type 2-diabetes og hjerte-kar-sygdomme ved et dagligt alkoholindtag på ca. en genstand. For midaldrende og ældre kvinder skal den nedsatte risiko for hjerte-kar-sygdomme og type 2-diabetes vurderes i forhold til den øgede risiko for brystkræft. Der er sparsom viden om alders- og kønsstratificerede relative risici for såvel alkohols betydning for brystkræft som alkohols betydning for hjerte-kar-sygdomme. Derfor er det ikke muligt at komme med pålidelige estimater for ætiologiske fraktioner i denne gruppe af befolkningen. Ca. 4.000 kvinder diagnosticeres hvert år med brystkræft, og ca. 1.300 dør årligt af sygdommen, mens ca. 12.000 danske kvinder dør årligt af hjerte-kar-sygdomme. På denne baggrund vurderes det, at et alkoholindtag på en genstand dagligt indebærer den samlede laveste sygdomsrisiko for midaldrende og ældre kvinder.

For midaldrende og ældre mænd ses den laveste risiko for type 2-diabetes ved et dagligt alkoholindtag på ca. tre genstande, mens den laveste risiko for hjerte-kar-sygdomme ses ved et dagligt alkoholindtag på 1-3 genstande.

Generelt ser det ud til, at et jævnt indtag af alkohol fordelt over alle ugens dage er mere gunstigt end et højt indtag på få af ugens dage.

Korrespondance: *Kjeld Hermansen*, Motions- og Ernæringsrådet, Sydmarken 32 D, DK-2860 Søborg.
E-mail: suzm@meraadet.dk

Antaget: 10. september 2007

Interessekonflikter: Adj. professor, overlæge, dr.med. *Kjeld Hermansen*: forskningsstøtte, herunder ph.d.-projekter med hel eller delvis industrifinansiering: delvis finansiering fra Arla Foods amba af ph.d.-projekt om mælkeproteineres indflydelse på postprandiel lipæmi. Konsulentopgaver: medlem af advisory boards tilknyttet Pfizer ((a) inhaleret insulin, (b) statiner). Sanofi-Aventis (insulinanaloger), Novo A/S (insulinanaloger) Merck (DPP-4 hæmmer), Schering-Ploug (kolesterolssænker). Tillidsposter/repræsentation i følgende rådgivende organer: medlem af International Affairs Committee (IAC) under the Diabetes and Nutrition Study Group (DNSG) under the European Association for the Study of Diabetes (EASD). Aktie- og anpartsbesiddelser: bestyrelsesmedlem og anpartsbesidder i Stevia ApS (Udvikling af lægemiddel mod type 2-diabetes). PTC patent

for steviosid og analoger. Andet: redaktionsmedlem af nyhedsbrev om hjertesundhed (2-3 nyhedsbreve pr. år (ABC Public Relations/Unilever Bestfoods)). Professor, overlæge, dr.med. *Erik Berg Schmidt*: konsulentopgaver: deltager i firmainitierede kliniske afprøvninger af kolesterolregulerende midler (Pfizer, Astra-Zeneca, Schering-Plough, MSD og Sanofi-Aventis). Tillidsposter/repræsentation i følgende rådgivende organer: medlem af advisory boards (Astra-Zeneca, Pfizer, Schering-Plough/MSD) med hensyn til kolesterolregulerende medikamenter og lejlighedsvis foredragsholder for flere medicinalfirmaer ved (delvist) sponsorerede møder. Andet: redaktionsmedlem af nyhedsbrev om fedt og hjertesundhed (2-3 nyhedsbreve pr. år (ABC Public Relations/Unilever Bestfoods)). Afdelingsleder, overlæge, ph.d. *Anne Tjønneland*: forskningsstøtte, herunder ph.d.-projekter med hel eller delvis industrifinansiering: projektet Kost, kræft og helbred har modtaget 100.000 kr. i 2006 for et dataudtræk fra projektet fra Sanofi-Aventis.

Forsker, cand.scient., ph.d. *Janne Schurmann Tolstrup*: ingen interessekonflikter. Forskningschef, professor, dr.med. & ph.d. Morten N. Grønbaek: tillidsposter/repræsentation i følgende rådgivende organer: løbende medlem af forskellige udvalg under Sundhedsstyrelsen og Indenrigs- og Sundhedsministeriet. Royalty: medforfatter af en række videnskabelige og populærvidenskabelige bøger om ernæring, alkohol, socialepidemiologi og forebyggelse. Personlig sponsorstøtte/legater: forskerpriser (bl.a. Helsefondens og Anna Borchs Mindelegat). Andet: videnskabelige foredrag til møder, kongresser og symposier, som kan være helt eller delvist sponsoreret af firmaer.

Litteratur

- Hermansen K, Schmidt EB, Tjønneland A et al. Alkohol og livsstilssygdomme. København: Motions- og Ernæringsrådet, 2007.
- Tolstrup JS, Heitmann BL, Tjønneland AM et al. The relation between drinking pattern and body mass index and waist and hip circumference. *Int J Obes (Lond)* 2005;29:490-7.
- Carlsson S, Hammar N, Grill V. Alcohol consumption and type 2 diabetes. Meta-analysis of epidemiological studies indicates a U-shaped relationship. *Diabetologia* 2005;48:1051-4.
- Hodge AM, English DR, O'dea K et al. Alcohol intake, consumption pattern and beverage type, and the risk of Type 2 diabetes. *Diabet Med* 2006; 23:690-7.
- Hines LM, Rimm EB. Moderate alcohol consumption and coronary heart disease: a review. *Postgrad Med J* 2001;77:747-52.
- Hashibe M, Brennan P, Benhamou S et al. Alcohol drinking in never users of tobacco, cigarette smoking in never drinkers, and the risk of head and neck cancer: pooled analysis in the International Head and Neck Cancer Epidemiology Consortium 1. *J Natl Cancer Inst* 2007;99:777-89.
- Corrao G, Bagnardi V, Zambon A et al. A meta-analysis of alcohol consumption and the risk of 15 diseases. *Prev Med* 2004;38:613-9.
- Cho E, Smith-Warner SA, Ritz J et al. Alcohol intake and colorectal cancer: a pooled analysis of 8 cohort studies. *Ann Intern Med* 2004;140:603-13.
- Hamajima N, Hirose K, Tajima K et al. Alcohol, tobacco and breast cancer - collaborative reanalysis of individual data from 53 epidemiological studies, including 58,515 women with breast cancer and 95,067 women without the disease. *Br J Cancer* 2002;87:1234-45.
- Osler M, Godtfredsen J, Grønbaek M et al. En kvantitativ vurdering af kostens betydning for dødeligheden af hjertesygdomme i Danmark - Beregning af ætiologisk fraktion. København: Ernæringsrådet, 2000.

> AKADEMISKE AFHANDLINGER

Afdelingslæge Henrik Wiggers:

Chronic ischemic myocardial dysfunction in patients with heart failure

Disputats

Forf.s adresse: Rosenvej 24, DK-8240 Risskov.
E-mail: henrikwiggers@dadnet.dk

Forsvaret finder sted den 9. november 2007, kl. 14.00, Disputatsauditoriet (auditorium 424), Anatomisk Institut, Aarhus Universitet, Århus.
Opponent: *Birger Hesse, Christian Hassager og Kristian Thygesen.*